

อี้อ่างกันขี้ด, อี้งไม้แดง
Kaloula mediolineata Smith, 1917
 Medilan-striped burrowing frog

อังกาบกันขิด อังไม้แดง – *Kaloula mediolineata* Smith, 1917

ลักษณะ มีขนาดตัวปานกลาง (จากปลายปากถึงรูก้นประมาณ 50 มิลลิเมตร) ลำตัวป้อม หัวหลิม ขาสั้น ด้านหลังสีน้ำตาลเหลืองหรือสีน้ำตาลแดงหรือสีน้ำตาลดำ บนหัวมีแถบสีเหลืองพาดขวางทางด้านหน้าของตา ขอบด้านข้างลำตัวมีแถบสีน้ำตาลเหลืองกว้างและมีขอบดำพาดจากด้านท้ายตาไปที่โคนขาหนีบ และมีแถบสีเหลืองจากรูก้นทอดยาวขึ้นมาบริเวณด้านท้ายลำตัว ด้านท้องสีขาวหรือสีขาวอมเหลืองและมีรอยพับของแผ่นหนังบริเวณหน้าอก เพศผู้มีคางเป็นสีน้ำตาลดำ

ขาหน้าและขาหลังสั้น เมื่อพับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ข้อตีนอยู่ในตำแหน่งที่ตั้งต้นของขาหน้า นิ้วตีนหน้าไม่มีแผ่นหนังระหว่างนิ้ว นิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังประมาณ $\frac{1}{2}$ ของความยาวนิ้ว ส่วนปลายของนิ้วทุกนิ้วเรียว สันใต้ฝ่าตีนหลังมีสองขึ้นและมีขนาดใหญ่ (inner metatarsal tubercle และ outer metatarsal tubercle) เพื่อใช้ขุดโพรงดิน แต่สันด้านในมีขนาดใหญ่กว่าสันด้านนอกเล็กน้อย

ลูกอ๊อดมีลำตัวสีดำแต่มีแถบสีครีมพาดขวางระหว่างตา ปากอยู่ส่วนหน้าสุดของหัว ช่องปากค่อนข้างใหญ่ ไม่มีตุ่มฟันและไม่มีการงอยปาก แผ่นครีบทงโปรงแสง ตัวหางมีเส้นสีเหลืองยาวบริเวณโคนหาง

การแพร่กระจาย ลาว เวียดนาม กัมพูชา ในประเทศไทยพบเฉพาะบางส่วนของภาคกลาง ภาคตะวันออก และทางตอนล่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชพบในป่าเต็งรังและในป่าดิบแล้ง และบริเวณโดยรอบอ่างเก็บน้ำ

พื้นที่อาศัย ขุดโพรงอาศัยตามพื้นล่างของป่าและพื้นที่โดยรอบอ่างเก็บน้ำบริเวณที่ดินมีความร่วนซุย ขุดโพรงดินโดยใช้สันใต้ฝ่าตีนหลังที่มีขนาดใหญ่คุ้ยดินพร้อมกับถอยหลังลงไปดิน เมื่อลงไปอยู่ในโพรงดินแล้วจะมองไม่เห็นตัวโพรงหรือช่องที่อยู่เหนือตัว

นิสัย อาศัยอยู่ในโพรงดินเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในฤดูแล้งจะอาศัยอยู่ในโพรงดินเกือบตลอดเวลา แต่ระหว่างฤดูฝนจะขึ้นมาหากินบนพื้นดินบ้างในช่วงเวลากลางคืน ผสมพันธุ์และวางไข่ในคืนที่มีฝนตกหนักมากเป็นครั้งแรกของฤดูฝน วางไข่ในแอ่งน้ำขังชั่วคราวที่กระจายอยู่ในป่าเต็งรังและในป่าดิบแล้ง รวมทั้งในอ่างเก็บน้ำ มีนิสัยการสืบพันธุ์รวมกันเป็นกลุ่มก้อนและเป็นจำนวนมาก (explosive mating aggregation) ช่วงเวลาที่ออกจากโพรงขึ้นมาผสมพันธุ์ล่าช้ากว่าอึ่งเห่า แต่เร็วกว่าอึ่งลาย

สถานภาพ ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2535 สำหรับสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ เป็นสัตว์ป่าใกล้ถูกคุกคามตามเกณฑ์ของ Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (2005) แต่ไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามเกณฑ์ของ IUCN (2008)

เป็นชนิดที่ถูกชาวบ้านจับเพื่อบริโภคและเพื่อค้าขายในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก
ผนวกกับพื้นที่อาศัยที่เป็นป่าธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ทำให้ประชากรลดลง
อย่างรวดเร็ว แต่ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราชมีประชากรค่อนข้างมาก เนื่องจากมีข้อ
ห้ามมิให้มีการล่าและป้องกันการลักลอบล่า